

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN ÜNİVERSİTELERDE ETKİN KULLANIMI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

THE EFFECTIVE USE OF INFORMATION TECHNOLOGIES AT UNIVERSITIES: A CASE STUDY

Vahap TECİM* ve Yılmaz GÖKŞEN**

ÖZET

Bilişim teknolojilerinin kullanımı gün geçtikçe yeni boyutlar kazanmakta ve insan yaşamını mümkün olduğu ölçüde olumlu yönde etkilemeye devam etmektedir. Üniversiteler, teknolojinin en çok ve en sık kullanıldığı kurumlar olmasına karşın, özellikle internet tabanlı uygulamalarda arzulanan üretkenliği sağladığı söylenememektedir. Üniversite bünyesinde sahip olunan kurumsal bir yazılım, genel uygulamalar mantığında gereksinimlere yanıt verip Fakülte ya da diğer akademik birimlerin kendilerine özgü yapıları dikkate alındığında yetersiz kalabilmektedir. Bu durum aynı, yönetsel açıdan, bir ülkeye bağlı, dış ilişkilerde bağımlı ama iç işlerinde serbest olarak yetkilendirilen özerk bölgelere benzetilebilir.

Bu çalışma, üniversitelerin ve özellikle onun alt birimi olan Fakülte ve diğer kurumların internet tabanlı uygulamalardan etkin bir şekilde yararlanarak eğitimsel ve diğer konulardaki faaliyetlerde etkinliği sağlamalarını araştırmaktadır. Bir web sitesinde, Fakülte içinde ve dışındaki kullanıcılara ihtiyaç duydukları her türlü bilgiyi en uygun ortamda nasıl sağlamak gerektiğini örnek uygulama ile ortaya koyan bir çalışmadır.

Anahtar Kelimeler: Bilişim sistemleri, bilgi teknolojileri, web tabanlı uygulamalar, etkinlik.

* Prof.Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Yöneylem Araştırması Anabilim Dalı, Öğretim Üyesi.

** Yrd.Doç.Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sayısal Yöntemler Anabilim Dalı, Öğretim Üyesi.

ABSTRACT

The use of information technologies has been increasing periodically and influences human activities in different ways. Universities are important institutions expected to use technologies as much as possible, and frequently. Unfortunately, it is not possible to say that Universities are using technologies effectively especially Internet based applications are not well usable. A general software may be useful for University base but may not good enough for the academic unit of Faculties. This is the same case of management, externally depend on the University regulations but internally free for development.

This work investigates how effective the internet based applications has been used for educational and other activities from the universities, and mainly its faculty or other institutions. The paper will explain with an application, how information should be designed for external and internal user.

Key Words: Information systems, information technologies, web based applications, effectiveness.

1. GİRİŞ

Değişen dünya düzeni, globalleşme kavramının ortaya çıkararak, dünya ekonomisinde kalite, rekabet ve fiyat gibi faktörlerin öneminin artmasına imkan sağlamıştır. Bilişim teknolojilerinin gelişmesi, gümrük duvarlarının kalkması ve uluslararası ticaretin tümüyle serbestleştirilmesi çalışmalarıyla birlikte, dünya ekonomisinde yoğun bir rekabet gözlenmektedir. Bu çerçevede, teknolojinin getirmiş olduğu olanaklar kurumları global ortamda daha etkin ve verimli hizmetler sunmaya itmektedir.

Bilim insanları için enformasyon terimi, bir iletişim sistemindeki belirsizliğin azaltılması anlamına gelmektedir. Bu açıdan bakıldığında doğadaki herhangi bir enerji ya da madde görüntüsü enformasyon içerir. Enformasyon ve bilgi hem örtüşen, hem de farklı olan kavramlardır. Bilgi, insan aklının kavradığı ve içselleştirdiği düşünce ve veriler ile ilgili bir kavramdır. Bilgi edinmek için beyine çok miktarda enformasyon yığılması gerekir. Toplum giderek karmaşıklaştıkça ve etkileşimler hızlandıkça enformasyona ulaşabilmek de daha

önemli hale gelir. Eğitim, bir zamanlar öğrenme yani bilgi edinimi üzerinde yoğunlaşıyordu. Şimdi ise, araştırma becerileri vurgulanmaktadır. Önemli olan yanıtı bilmek değil, bunu nerede arayacağını bilmektir (Headrick, 2002).

Son yıllarda hızla gelişen teknoloji, değişen ihtiyaçlar, globalleşme, yoğun rekabet ve artan nüfus bilgiye olan gereksinimi ön plana çıkarmıştır. Teknolojik gelişmelerin insan yaşamına etkisi gözardı edilemeyecek ölçüde büyük bir öneme sahiptir. Bilginin elde edilmesi yanında doğru bilginin, doğru yere, zamanında, hızlı, güncel, tam ve bir bütün içinde sunulması gerekmektedir. Bilginin; insanların, işletmelerin, devletlerin sahip olabilecekleri en stratejik kaynak haline geldiği rahatlıkla söylenebilir.

Teknolojide yaşanan hızlı gelişmeler, uluslararası pazarın küreselleşmesi, iletişimin artması, dünya çapında hızlı bilgi alışverişinin, ulaşımın kolaylaştırılması ve serbest ticaretin önündeki engellerin kaldırılması yönündeki girişimler, ülkelerin ekonomilerini büyük oranda etkilemiş bulunmaktadır. Çağımızda özellikle teknolojideki hızlı dönüşüm, beraberinde ekonomik dönüşümü de meydana getirmiştir. Bilgi toplumu, bilgi ekonomisi ve bilgi yönetimi gibi kavramların ortaya çıktığı yeni çağ, “Bilgi Çağı” olarak adlandırılmaktadır. Bilgiyi üreten ve verimli olarak kullanan ülkelerin dünya ekonomisinde söz sahibi olacağı ve bunu yapmayan ülkelerin geri kalacağı bu çağda, ülkeler her geçen gün eğitim sistemine daha fazla yatırım yapmaktadırlar. Çünkü yaşadığımız çağda, ülkelerin zenginlikleri para ya da doğal zenginlik kaynaklarıyla değil, bilgi ve insan kaynaklarının zenginliği ile ölçülmektedir.

Bilişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan İnternet teknolojisi, ekonomiyi, eğitimi, tüketici davranışlarını ve hayatı derinden etkilemektedir. İnternetle birlikte insanlar, bilgilerini sanal ortamda paylaşma ve geliştirme olanağı bulmaktadırlar. Bu nedenle insanoğlu, yaşam boyu sürekli öğrenme ve bilgi çağında kendisine/çevresine sürdürülebilir katma değer yaratma olanağına kavuşmaktadır.

Bu çalışma, eğitim teknolojileri konusunda bilgiler vererek, özellikle ülkenin geleceğine yön verecek olan üniversitelerde birimlerin sorumluluk alanları ile ilgili faaliyetlerini daha verimli ve etkin bir şekilde yapabilmeleri için İnternet tabanlı uygulamaların nasıl tasarlanıp uygulanması konusuna ağırlık vermektedir.

2. BİLGİNİN ÖNEMİ VE KULLANIMI

Bilgisayar teknolojisinin insan yaşamına girmesiyle, kullanım yönünden her geçen gün değişik alanlar ortaya çıkmaktadır. Özellikle büyük organizasyonların elde ettikleri bilgileri daha iyi analiz ve kontrol etmek amacıyla, bilgisayar teknolojisine büyük miktarlarda yatırım yapmak istemeleri, bu yeni teknolojilerin fayda-maliyet analizini zorunlu kılmaktadır. Başlangıçta beliren şüpheler ile birlikte, insanlara göre daha güvenilir ve daha hızlı iş yapan bilgisayarların, işletmelerde maliyetleri uzun dönemde düşürdüğü görülmüştür.

Merkezi bir bilgisayar sistemi etrafında bir çok kullanıcının bilgiyi aynı anda veya değişik zamanlarda ve yerlerde paylaşmaları olanaklı olacağından bilginin önemi ve etkinliği artmaktadır. Merkezi sistemde herhangi bir departmandan elde edilen bilgi, diğer departmanlar tarafından anında işleme konulacağından, bilginin kaybolması veya gecikmeden kaynaklanan sorunlar ortadan kalkacaktır. Özellikle büyük kamu kuruluşlarında politik nedenlerden ötürü değişen bazı verilerin, esnek olarak hazırlanmış bilgisayar sistemleri kanalıyla düzenlenerek diğer kurumlarla paylaşılması ile çalışmalarda etkinlik sağlamak suretiyle, ortaya çıkacak aksaklıklar önlenebilecektir.

Herhangi bir şekilde elde edilen ve bir sistem içerisinde kullanılacak olan bilginin doğruluk, zaman, bütünlük, ilgililik ve yer özelliklerini taşıması gerekmektedir. Daha önce de vurgulandığı üzere, belirli bir konu ile ilgili doğru ve tam bilgi; doğru kişiye, doğru zamanda ve doğru yerde ulaştığında yararlıdır. Bu özellikleri taşımayan bilgilerin değeri düşeceğinden getirmesi gereken fayda da ortadan kalkmış olacaktır.

Bilginin önemini anlayan ülkelerde, özellikle ilk ve orta öğretim seviyelerinde eğitim kurumlarında bilgi teknolojilerinin etkin kullanımı konularında 1980'lerden itibaren devlet destekli yapılandırmalara gidilmiştir (Visscher vd., 2003). Öğrenci bilgi sistemleri olarak kullanılan ilk teknoloji tabanlı sistemlerin öğrencilerin eğitimdeki performanslarını önemli ölçüde arttırdığı farklı araştırmalarla ortaya konulmuştur (Barret, 1999; Telem, 1993). Özellikle, uzmanlığa dayalı bilgi tabanlı teknolojilerin kullanımı, eğitim kurumlarında daha farklı bir akış ile kullanılmaya başlanmıştır (Stromquist, 2000).

Günümüz teknoloji ve yönetim anlayışında bilgiye sahip olmak, önemli olmakla birlikte tek başına yeterli olmamaktadır. Önemli nokta, sahip olunan bilginin organizasyon içinde gereksinim duyulduğu anda paylaşılabilmesidir. Organizasyonda ortak bir yönetim dili ancak "Bilgi Sistemleri" ile oluşturulabilir. Bilginin paylaşılması gerekliliği "Bilişim Sistemleri" olgusunu ortaya çıkarmıştır.

3. BİLİŞİM SİSTEMLERİ ve KURUMSAL KAYNAK PLANLAMASI

Bilişim sistemleri, el ile yapılan işlemlerin otomatik bir sisteme bağlanması ve paylaşılması olarak tanımlanabilir. Eldeki bilgiler girdi olarak sisteme verildiğinde programlar vasıtasıyla işleme tabi tutulurlar ve gerekli hesaplamalar ve/veya düzenlemeler sonunda kullanıma sunulmak üzere çıktılar veya raporlar hazırlanır. Girdiler, bir işletmede çalışan kişilerin aylık çalışma saatleri ve saat ücretleri olabilir. Bu bilgilerden fazla çalışma saatleri ve mesai ücretleri de göz önüne alınarak işlemler kısmında hesaplamalar yapılır. Çıktılar kısmında hesaplamalar sonucu elde edilen miktarlar, çalışanların diğer bilgileri ile birlikte rapor halinde çıkarılabileceği gibi, başka bir veri saklama ünitesinde sonradan kullanılmak üzere saklanabilmektedir.

Sistem girdi olarak verileri doğrudan kullanıcıdan kabul edebileceği gibi, önceden oluşturulmuş bir veri tabanından da bu verilerin hepsini veya bir kısmını okuyabilir.

Yukarıda sözü edilen, stratejik yönetim etkinliği anlamında bilginin üretilmesi, sınıflandırılması, analiz edilip yorumlanabilmesi için bilgi sistemleri kullanımı zorunlu olmaktadır. Bilginin gereksinim duyulduğu zamanda ve ilgili birim/birimlerce kullanılması, ancak kurumsal bir yazılım ile olanaklı olabilmektedir. Buradan hareketle konunun daha iyi anlaşılabilmesi açısından kurumsal kaynak planlamasına kısaca değinilmesinin yararlı olduğu düşünülmektedir.

Kurumsal kaynak planlaması (ERP: Enterprise Resource Planning), organizasyonlar için ayrıntılı bir bilgi yönetim ve denetim sistemidir. Organizasyonun çeşitli işlevlerinin tümünü birbirine bağlayan paket programların bütünüdür. Sözü edilen fonksiyonlar; finans, üretim, satış, pazarlama, insan kaynakları vb. fonksiyonlardır. Aynı zamanda ürün planlaması, satış tahminleri, kalite ve diğer organizasyonel fonksiyonların analizini amaçlayan yazılımları

da içermektedir. ERP, bir organizasyonun bilgi sistemini standart hale getirerek omurgasını oluşturur. Geniş çaplı bir çözüm sistemidir. Böylece doğru bilgi doğru insanlara, doğru zamanda iletilir.

ERP'nin sağladığı fonksiyonlar;

- Üst düzey bilgi entegrasyonu,
- En güncel bilgiye hızlı ulaşım,
- Küresel lojistik, envanter kontrol ve arz/talep entegrasyonu,
- Pazar / Müşteri / İş dünyası oluşumlarına anında tepki.

Böyle bir ERP sisteminin faydaları (Holland ve Light, 1999; Aktaran: Karadede ve Baykoç, 2006: 138) kısaca aşağıdaki biçimde özetlenebilir:

- Azalan maliyetler,
- Fonksiyonel entegrasyon,
- Daha basit bilgisayar ve işletim sistemi,
- Tüm işletme düzeyinde MRP II (MRP: Malzeme kaynak planlaması) yararları,
- İşletme faaliyetleri üzerinde küresel denetim,
- Tüm uygulamalara istenildiği zaman istenilen noktadan ulaşım kolaylığı.

Yukarıda sıralanan faydalarının yanı sıra, ERP'nin dezavantajları da mevcuttur.

Bunlar;

- Pahalı ve tamamlanmasının uzun sürmesi,
- Bakımının pahalı olması ve zaman alması,
- Tek bir satıcı için taahhüt vermesi,
- Birçok özelliğinin bütünleşik olmasıdır.

ERP sistemlerinin en önemli özelliklerinden birisi de modüler bir yapıya sahip olması ve kurumların ihtiyaçlarına göre kendilerine uyan modülleri bünyelerine monte edebilmeleridir. Modüller, birbirlerinden bağımsız kurulabilseler de hepsi birbiriyle bütünleşik bir yapı içinde işlevlerini yerine getirirler. Bir modüldeki veriler, diğer bir modül için girdi olarak kullanılabilir. Bir ERP yazılımı, organizasyonun tümüne etki eden bütünleşik bir yazılımdır ve yönetim karar seviyeleri ile bilgisayara dayalı bilgi sistemleri ilişkisi entegrasyonunun daha iyi anlaşılabilmesi açısından önemlidir.

Son yıllarda ERP'nin, kurumların rasyonel yönetilmesi anlamında, organizasyonu daha merkezileştirip merkezileştirmediği akademik çevrelerce tartışılmaktadır. Bu anlamda,

kampüs üniversitesi olmayan Dokuz Eylül Üniversitesi(DEÜ)'nde hem birimlerin dağınık coğrafyaya yayılmış olması, hem de bağlı fakülte ve diğer akademik birimlerin kendi özel yapılarına ilişkin yazılım ve bilgi teknolojilerinin kullanımının gerekliliği anlamında, özgün çözümler üretilmesi ve uygulanması zorunluluğu kendisini göstermektedir. Sözü edilen özgün çözümlerin, modüler biçimde ana yazılıma uyumlu olarak geliştirilip yönetilmesi çok önemli olmaktadır.

Kurumun faaliyetlerini mümkün olduğunca doğru planlayabilmek için, kuruma ait tüm birimlerin yapmakta olduğu görevleri merkezi bir yapı içerisinde ama birime ait modüllerle bilgi girişine ve diğer birimlerle yetkiye göre bilgi paylaşımına olanak sağlayan ERP'nin ortaya koymakta olduğu bilgi akış hiyerarşisi ve analiz gereksinimleri, üniversitelerde yapılmakta olan entegre bilişim sistemleri uygulamalarının da temelini oluşturmaktadır. Hedef, birimsel veri işleyişi ile birlikte merkezi bilgi paylaşımını sağlamaktır. Bu veri paylaşımını sağlayacak en önemli veri tabanı yönetim sistemleri yazılımları olarak ORACLE, MsSQL, MySQL, PostgreSQL, Sybase, Informix ve Ms Access sayılabilir. Bir sonraki bölümde DEÜ'nin ORACLE yazılımını tercih etmesi ile neler yaptığı kısaca vurgulanmaktadır.

4. TEKNOLOJİNİN ETKİN KULLANIMI ÜZERİNE ÖRNEK UYGULAMA

Yukarıda ifade edildiği üzere kurumların kendi faaliyetlerini etkin ve verimli bir şekilde sürdürebilmeleri için, uygun bir ERP yazılımı kullanmaları gerekmektedir. Her kurum yüksek ücretler karşılığı bir ERP yazılımı satın almak yerine kendi ihtiyaç duyduğu yazılımı kendi kaynakları ile üretmek istemektedir.

Özel ve ticari şirketlerin ihtiyaç duyulan teknolojiler için kendi bünyesinde personel istihdam edip yıllarca gerekli yazılımları üretmesi pek mümkün olmayabilir. Bu tercih bir çok nedenden ötürü mantıklı da olmamaktadır. Çünkü, yazılım üretmek sadece kurumun donanımları satın alıp bir kaç yazılımcı istihdamı ile sorunu çözme girişimleri genelde hüsrarla sonuçlanır. Yazılım üretmek için sistem analizinden, tasarımcısına ve son kullanıcı testine kadar önemli ve uzun bir süreç ister. Özel şirketler bu süreci kendine iş edinmiş yazılım şirketlerinden hazır yazılım almayı tercih etmesi bir çok bakımdan doğru bir çözüm olmaktadır.

Buna karşın, üniversiteler gibi bilim üreten ve teknolojiyi takip etmek zorunda olan kurumlarda durum biraz farklıdır. Her türlü teknik imkanı olan ve personel ve bilim insanı konusunda sıkıntısı olmayan üniversiteler, her türlü isteğe cevap verecek, gerektiğinde farklı isteklere cevap verecek düzenlemelerin yapılabileceği yazılımları kendileri üretmek istemektedirler. Alınan hazır paketlerin kurumu var olan sistemi uygulamak zorunda bıraktığı, gelişmelere kapalı olduğu, güncellemeler ve bakım için sürekli ücret ödemek zorunda kalacağı bir sistemi üniversiteler tercih etmeyebilirler. İmkanı olmayan ve/veya yeni kurulan üniversitelerin var olan bir paketi alıp kullanmaları bir çok nedenden ötürü olumlu karşılanabilir.

DEÜ’de kendi ihtiyaç duyduğu yazılımları kendi bünyesinde üretmeyi tercih eden kurumlar arasındadır. Üniversitenin ihtiyaç duyulan yazılımları üretmenin merkezi bir yapı içerisinde üretmenin mantıklı olabileceği durumlar söz konusu iken, Fakülteler, Enstitüler ve Yüksek Okullar gibi alt birimler bazında yapılacak çalışmalarda her konunun merkezi bir sistem dahilinde üretilmesi gerekmektedir.

Bu bölümde üniversitenin kullanmakta olduğu bilişim sistemleri merkezi ve birimsel bazda ele alınmaktadır.

4.1. Merkezi Bilişim Sistemleri

Dokuz Eylül Üniversitesi, üniversitenin ihtiyaç duyduğu otomasyon yazılımlarını kendi bünyesinde yapmaya karar vermiş olup, 1986 yılından itibaren farklı boyutlarda çalışmalarını sürdürmektedir.

Üniversite parça parça olarak yaptığı yazılımları için önceleri farklı veri tabanı yönetim sistemi ortamları kullanmakta iken, 2003 yılında dünyanın önde gelen ilişkisel veri tabanı yönetim sistemi yazılımı olan Oracle’da karar kılarak yazılımlarını bu platform üzerinde otomasyon mantığında geliştirmeye karar vermiştir.

Dünya pazarındaki ilk üç büyük oyuncudan biri olan Oracle, Türkiye ERP pazarında da önemli bir paya sahiptir. Oracle’ın ERP (Enterprise Resource Planning - Kurumsal Kaynak Planlama), SCM (Supply Chain Management – Tedarik Zinciri Yönetimi) ve CRM (Customer

Relationship Management - Müşteri İlişkileri Yönetimi) gibi diğer e-iş uygulamalarını Türkiye’de hali hazırda 110 civarında şirket kullanmaktadır. B2B (Business – to – Business), kurumsal / ticari portal ve veri ambarı ile analitik CRM çözümlerini de hesaba katıldığında bu rakam 200'lere çıkmaktadır.

Oracle’ın, şirketlerin kaliteli bilgileri paylaşmalarını, sürekli gelişim için elde ettikleri sonuçları ölçüp değerlendirmelerini, hissedarlarını bilgilendirmelerini ve her bir bölümüne sadece gerçek bilgileri doğru ve zamanında iletebilmelerini sağlayan üç temel ilkesi vardır. Bunlar; Basitleştirme, Standartlaştırma ve Otomatikleştirme olarak kurum vizyonunda ön plana çıkmaktadır (<http://www.oracle.com/index.html>).

Web tabanlı otomasyonlar için önemli bir yazılım geliştirme ve veri dönüşüm ortamı sağlayan Oracle’ın temel özellikleri şunlardır (<http://www.csharpnedir.com/makalegoster.asp?MIId=384>):

- Büyük verileri tutabilmekte, bu verilerin depolanma alanlarını ayarlayabilme imkanı ve bunları kontrol etme imkanını vermektedir.
- Aynı anda birden fazla kullanıcıya verilerin bütünlüğünü bozmadan ve karışıklığa meydan vermeden hizmet verebilmektedir.
- Sistem performansını en iyi şekilde kullanabilmektedir.
- Aralıksız olarak uzun süreli çalışabilmektedir.
- İşletim sistemi, veri erişim dilleri ve ağ (network) iletişim protokolleri standartlarıyla uyumludur.
- Yetkisiz erişimleri engelleyebilme ve kontrol edebilme imkanları sunabilmektedir.
- Bütünlüğü veri tabanı düzeyinde sağlayabilmektedir, böylece daha az kod yazılmaktadır.
- İstemci/sunucu mimarisinin bütün avantajlarını kullanabilmektedir.

DEÜ, tüm iş süreçlerini sahip olduğu Oracle veri tabanı yazılımına uyumsallaştırma sürecine girmiştir. Mevcut durum itibariyle Dokuz Eylül Üniversitesi 6 farklı ana modülde bilişim mimarisini oluşturmuş ve işletmektedir. (CSHARPNEĞİR, 2009).

Burada vurgulanmak istenen temel nokta, ORACLE, veri tabanı yönetim sistemi yazılımının dünya standartlarında önemli bir yere sahip olduğu ve sunduğu olanaklar bakımından DEÜ tarafından tercih edilmesinin önemli öncelikleri olduğudur. Kurumları bir veri tabanı yazılımını alırken dikkat etmeleri gereken unsurların başında kapasite sınırı, ilişkisel veri tabanı mantığı, gelişmeye açık olması, uygulama geliştirme desteği olmasıdır. DEÜ Bilişim Servisleri olarak ortaya konulan 6 ana modül ve her bir modül içerisinde yapılanlar aşağıda listelenmektedir:

1. Öğrenci İşleri
 - Ön Kayıt İşlemleri
 - İlk Kayıt İşlemleri
 - Mediko Öğrenci Bilgileri
 - Öğretim Üyesi Not Girişi
 - YDY Öğrenci İşlemleri
 - YDY Okutman Girişi
 - DEÜ WEB Kayıt İşlemleri
2. Personel İşleri
 - Hastane İzin Girişleri
 - Akademik CV
 - Personel Sicil İşlemleri
 - Ek Ders Modülü
 - Maaş İşleri
3. Bilimsel Araştırma Projeleri
 - BAP Satınalma
 - BAP Yönetim
4. Yapı İşleri
 - Yapı İşleri Maliyet ve hak ediş
5. Tıp Etik Kurulu
6. Bilgi İşlem Dairesi
 - BİD Eczane
 - BİD Uygulama Yönetimi
 - Dekart

Dikkat edilmesi gereken önemli nokta, yukarıda ortaya konulan uygulamaların hepsi Fakülte, Enstitü, Daire Başkanlığı veya herhangi bir birim farkı gözetmeksizin her birim, ve orada görev yapanlar için eşit olarak uygulanabilecek modüllerdir. Modüller içinde özellikle öğrenci işlemlerinde Fakülteler veya Enstitüler bazında bazı farklı düzenlemeler olsa da, genelde otomasyonun kullanım şekli aynı olmaktadır.

DEÜ Rektörlüğü bünyesinde geliştirilen ve otomasyon içerisinde yer bulacak daha bir çok uygulama zamanla sürecin içerisine dahil olacaktır.

4.2. Birim Bazında Bilişim Sistemleri

Yukarıda ifade edilen uygulamalar, Rektörlük bünyesinde herkes için geçerli modüller olmaktadır. Ancak, bunlar içerisinde birimlerin internet sayfaları da aynı modül içerisine işlenmiştir ki, bunun doğru bir yaklaşım olmadığı ifade edilebilir.

Tüm Fakülteleri, Enstitüleri, Yüksek Okulları ve Merkezleri belirlenmiş olan bir şablon içerisine oturtarak onların kendi bünyelerinde ek hizmetler vermelerinin önünü kapatmak bilimsel bir kuruluş için doğru olmamaktadır.

Kurum içerisindeki idari birimlere ait bilgilerin belli bir şablon içerisinde verilmesi makul karşılanırken akademik birimlerin kendilerini geliştirecek imkanlara kavuşması muhakkaktır.

Bu çerçevede, kendi bünyesinde kurduğu Web sitesi ile Fakülte bazında teknolojik olarak her türlü imkanı gerek akademisyenler ve gerekse öğrencilere yaratma imkanına kavuşan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF), bilgilendirme, karar verme ve farklı uygulamalar yaratmada sınır tanımamaktadır.

Aşağıda ekran çıktıları verilen web sitesinde amaç, ihtiyaç duyulan her bilgiyi kullanıcının hizmetine sunarak, öğrencilerin her aşamada mümkün olduğunca seslerinin duyulacağı platformu yaratmaktır. Bu nedenle www.iibf.deu.edu.tr sitesi sadece bir adet site olmayıp, bünyesinde 10'dan fazla farklı siteyi de barındırmaktadır.

Şekil 1’de İİBF ana sayfası görülmektedir. Resmi bir ağırlık kazanmasından ziyade, mümkün olduğunca kullanıcıların kendilerini rahat hissedecekleri ve tarama işlemleri sırasında sıkılmayacakları bir tasarım üzerinde durulmuştur. Mümkün olduğunca Fakülte ruhuna uygun olabilecek bir tasarımla tüm sorulara cevap verebilecek genel bilgiler sınıflandırılmıştır.

Sayfa, temel olarak 3X3 lük bir matris üzerinde yapılandırılmış olmasına karşın, bilgi içeriğini anlaşılabilir bir tarzda sunmak için matris yapısında farklı düzenlemelere gidilmiştir. Banner olarak ifade edilen ilk satır, genel olarak yapılanların aksine oldukça geniş tutularak hem kurum ile ilgili değişen resim ve logolar slayt şeklinde verilmekte, hem de kurumun eğitimde felsefesini izlediğini Atatürk posterini yer almaktadır. Bu resimler verilen yetkiler çerçevesinde belirli periyotlarla değiştirilmektedir.

Sayfanın üst bölümünde yer alan Ana Menü’ler Fakülte ile ilgili bilinmesi gereken seçenekleri aşağıda görülmektedir. Genel Bilgiler içerisinde Fakülte yönetimi, tarihçesi, yönetim kurulları, kampüs ulaşım bilgileri ve telefon rehberi gibi genel bilgiler yer alırken, Akademik Bilgiler’de Fakülte’de yer alan bölümlere ait detaylı bilgiler bulunmaktadır. Her bölüm için ayrıca iki seçenek mevcut olup, Akademik Kadro seçeneğinde bölüm öğretim elemanlarının, anabilim dalı bazında dağılımı ve ulaşım bilgileri ile birlikte özgeçmişleri bulunmaktadır. Bölüm Hakkında seçeneğinde ise, bölüm ile ilgili tanıtım bilgileri yer almaktadır.

İdari Birimler başlığı altında Fakültede bulunan birimlerden Öğrenci İşleri ve Bilgi İşlem Birimi hakkında detay bilgilere ulaşılmaktadır. Fakülte Hayatı başlığı altında ise Kampüste yaşam ile ilgili Buca hakkında, barınma ile ilgili detaylar, Mezunlar Derneği, Sosyal Aktiviteler, Burslar ve Fakültedeki Kulüpler ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Sitenin ikinci satırı içeriğin tamamını oluştururken, en son satır ise sade bir yapıda tasarımcı imzasına yer vermektedir.

İnternet sitesinin ikinci satırı genel anlamda 3 sütuna ayrılmasına karşın her sütun için oldukça farklı bir biçimlendirmeye gidilmiştir.

Birinci sütunda kendi içerisinde iki sütuna ayrılmış olmakla birlikte, ilk satır önce kurula uymayan bir serbest yapıda tasarlanmıştır. Sol tarafta varsayılan olarak görünen Güncel kayan yazılar yanında Konferans butonu sayesinde ön plana gelecek olan konferanslar kayan yazısı aynı alanı iki farklı amaç için kullanma imkanı yaratmıştır.

Bu sütunun sağ tarafında yer alan Etkinlik Takvimi Fakülte’de yapılan ve yapılacak olan etkinlikleri göstermektedir. Turuncu renk olan tarih içinde bulunulan günü gösterirken, sarı renkli tarihler aktivitelerin olduğu anlamını vermektedir. Fare, takvimde günün üzerine götürüldüğünde, o tarihte olan etkinlikler fare’nin ucunda görünmektedir. Tıklandığında ise her bir etkinlik detay olarak ekrana yazılmaktadır.

Daha sonra iki küçük sütuna ayrılan sitenin sol kısmında Fakülte içindeki arama ve hızlı rehber, o anda siteyi ziyaret eden üye ve misafirler hakkında bilgiler vermektedir. Sağ taraftaki sütunda ise, Üye Girişi alanları, Küçük İlanlar ve Anket yer almaktadır. Fakülte mensuplarının üye olduğu sisteme giriş yapmaları halinde bu sütundaki yapı tamamen değişmektedir.

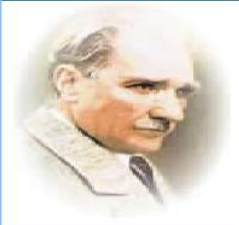
Şekil 1: Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Web Sayfası

 Dokuz Eylül Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Faculty of Economics and Administrative Sciences

Genel Bilgiler ▶
Akademik Birimler ▶
İdari Birimler ▶
Fakülte Hayatı ▶
ANASAYFA

1 2 3 4 5 6

Güncel Duyurular

- Kariyer ve Yönetim Kulübü Lider-İM Organizasyonu
- Geçici Mezuniyet Belgesi ve Diploma için Gerekli Belgeler
- ERASMUS ÖĞRENCİ ÖĞRENİM ve STAJ HAREKETLİLİĞİ TANITIM TOPLANTISI

Güncel Konferans

Etkinlik Takvimi

2009

Mart

P	P	S	C	P	C	C
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

İnternet Gazetesi

 Haber Eylül

Sayı:42 Mart 2009 / Yıl: 5
1260 defa okundu

Haber Eylül Yeni Yazarlar Arıyor
Başvurular 5 Mart Perşembe günü başlayacaktır.

Ders Programları
Bölgelere, öğretim elemanlarına dersliklere göre ders programı

2008-2009 Akademik Takvimi
2008-2009 öğretim yılı Güz, Bahar ve Yaz dönemi, vize ve final sınav tarihleri

Sanal Öğrenci İşleri
Öğrenci işleri ile ilgili formlar dökümanlar dilekçeler

Yatay Geçiş Kontenjanları
2008-2009 Bahar yarıyılı

Makale Yarışması
2009 Prof.Dr. Sadık Acar 1.Lisans öğrencileri makale yarışması

Lisansüstü Tez Yarışması
2009 Prof.Dr. M.Sadık Acar 1. Lisansüstü tez yarışması

Yarışma Yönergesi
Tez ve Makale yarışması yönergesi

Staj ve Kariyer Komisyonu
Fakültemiz öğrencileri için staj ve kariyer imkanları

DEBİS WEB
Not görme ekranı ve kayıt yenileme sayfasına ulaşmak için bu linki takip edebilirsiniz. (DEBİS)

Bize Ulaşın
Web sayfamız yada fakültemiz ile ilgili görüş, öneri ve şikayetleriniz için e-posta formu

Yemek Listesi
[Etili Nahut](#)
[Sehriveli Piring Pilav](#)
[Yoğurt](#)
[Lor Tatlısı](#)
[Aylık Yemek Listesi](#)

Üyelere Özel

Bu alanı kullanabilmeniz için üye olmanız veya siteye giriş yapmış olmanız gerekiyor.
İlk kez giriş yapacaklar için :
Kullanıcı adı: öğrenci no
Şifre: doğum tarihidir (yyyy-aa-gg şeklinde)

Kullanıcı:

Şifre:

Beni hatırla

www.iibf.deu.edu.tr'de

telefon rehberinde

Ziyaretçiler

Şu anda sayfamızı
2 üye
6 misafir
ziyaret etmektedir
Toplam ziyaretçi sayısı
4723215

İletişim Bilgileri

Adres:
Dokuz Eylül Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Dokuzçeşmeler
Buca-İZMİR
Telefon:(santral)
0 232 420 41 80
Fax:
0 232 420 17 89

Tanıtım Filmleri

Yüksek Kalite:[8.3 MB]
Düşük Kalite:[3.8 MB]

Küçük İlanlar

Küçük ilanlar sayfasına erişmek için giriş yapmalısınız!

Anket

Aktif anketimiz yok

Fakülte Dergisi

eduroam Kablosuz Ağ Erişimi

MEZUNLAR DERNEĞİ

ERASMUS

atmer

BİMER

ÖĞRENCİ KONSEYİ

© 2009 İİBF Bilgi İşlem

Şekil 2: Ana sayfada bulunan menü seçenekleri ve içerikleri

Genel Bilgiler	Akademik Bilgiler
Fakülte Yönetimi	Çalışma Ekonomisi
Fakülte Kurulu	Ekonometri
Fakülte Yönetim Kurulu	İktisat
Yönetmelikler	İşletme
Fakülte ÖSS Puanları	Kamu Yönetimi
Fakülte Tarihçesi	Maliye
Kampüs Tanıtımı	
Ulaşım	
Önemli Telefonlar	
Dahili Telefon Numaraları	

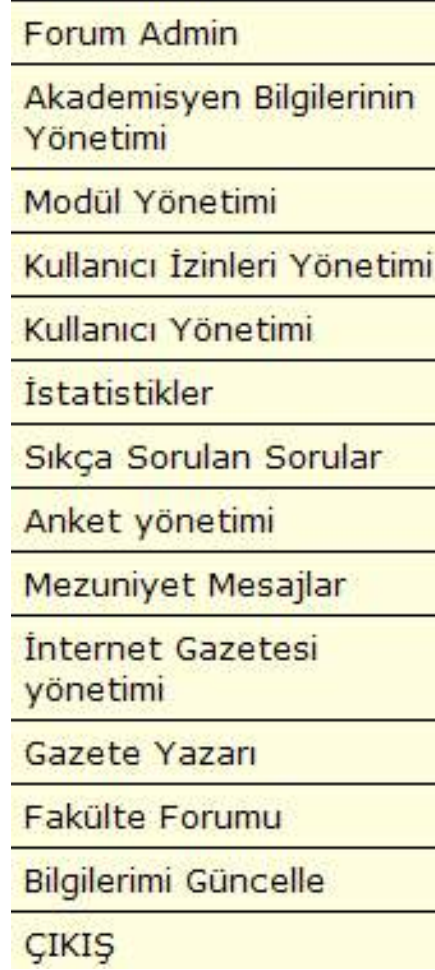
İdari Bilgiler	Fakülte Hayatı
Bilgi İşlem Birimi	Buca Yerleşkesi
Öğrenci İşleri	Barınma Sorunu
	Mezunlar Derneği
	Sosyal Aktiviteler
	Kulüpler
	Burslar

Üye girişi yapıldığı durumda ilk satırda yer alan Ana Menü seçeneklerine, Şekil 3’de görüldüğü üzere üye olan kişinin ismi de eklenmektedir. Bu ismin üzerine gelindiğinde ise, kendisine verilen yetkiler doğrultusunda Fakülte web sitesinde yapabileceği interaktif işlemler Şekil 4’de yer aldığı gibi görülebilmektedir.

Şekil 3: Kayıtlı Kullanıcı Menüsü

Şekil 4: Kayıtlı Kullanıcı Yetkileri

Ana menüde kullanıcı bazlı içerik değiştiği gibi, ilk sütunun sağ tarafında yer alan üye kullanıcı bölgesinde ise, site içerisinde sadece üyelerin görebileceği bilgiler bir düzen içerisinde kullanıcıların bilgisine sunulmaktadır.

Şekil 5’de yer alan Kayıtlı Kullanıcı Bilgileri her üye için önce mesaj kutusu hakkında bilgi vermekte, daha sonra da fakülte Forumu’nda en son açılan konuları göstermektedir. Günde onlarca konunun açıldığı, yüzlerce üyenin giriş yaptığı forum Fakülte’nin nabzını tutarak, Forum Kuralları içerisinde her konuda en son bilgilerin paylaşıldığı bir platform olmaktadır.

Şekil 5: Kayıtlı Kullanıcı Yetkileri

Şekil 1’de görüldüğü üzere, İnternet sitesinin orta sütununda, Fakülte ile ilgili önemli her türlü bilgi yer almaktadır. Her gün defalarca değişen bu alan içerisinde sınav ve ders programları yanında, akademik takvim ve Fakülte birimlerinin özel olarak kısa süreli olmayan duyuruları yer almaktadır.

Sanal Öğrenci İşleri olarak yer alan kısım tıklandığında, Fakülte’de öğrencilerin ihtiyaç duyduğu, öğrenci işleri nezdinde yapılmakta olan bir çok konuya çözüm getiren bir modül ortam kullanıcıların hizmetine sunulmuştur. Burada, tamamen ayrı bir site olarak Akademik Birimlerin tüm ders içerikleri yer almaktadır. Her türlü yönetmelik de burada sunulmaktadır.

İnternet sitesinin sağ tarafında yer alan sütunda Bilgi İşlem Birimi tarafından koordine edilen ve tamamen öğrencilerin çalıştığı Haber Eylül İnternet Gazetesi yer almaktadır. Aylık

olarak çıkan bu gazete, kendi içinde profesyonel olarak hazırlanmakta ve her türlü konuyu içererek internet ortamında ulaşılabilmektedir. Beşinci yılını dolduran gazete, haber içeriği bakımından da önemli bir boşluğu doldurmaktadır.

Internet gazetesi haricinde Fakülte'ye bağlı birimler tarafından yapılan önemli siteler için yönlendirme linkleri de yer almaktadır. Fakültenin canlı yayın yapan radyo kanalı da yine bu linklerden bir tanesidir.

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Fakülteler gibi eğitim kurumlarının ana omurgasını oluşturan birimlerin, hem kendi sorumlu oldukları öğrenci, idari ve akademik personele; hem de dışarıda Fakülte ile ilgili bilgi isteyen kişi ve kurumlara karşı sorumlu olduğu görevleri yerine getirebilmek için etkin ve verimli bir internet sitesi hizmete sunması gerekmektedir.

Sitenin içeriği, yapısı, linkleri ve kullanıcı ile arasındaki bağlantı, ziyaretçilerin siteyi ziyaret etme sıklığı ve sitede kalış süresi ile doğru orantılıdır. Fakültelerin sadece kurumsal olarak birkaç bilgi vererek kendilerini tanıtmak evresi artık geride kalmış olup, kuruma ait kişilerin kendilerine ait özel bilgilerinin olduğu, içeriği kurumu ilgilendiren paylaşımların aktif olduğu bir site ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Özellikle bu teknolojik yapılandırmada öğrencilerin yönetimde söz sahibi olabilmesine ve hesap sorabilmesine imkan yaratılmıştır. Bilginin dağılımı için ortam yaratılmıştır.

MySQL veri tabanı üzerinde PHP programlama kullanılarak yapılan sitede yukarıda ifade edilen ziyaretçilerle ilgili veriler veri tabanına kayıt edilerek elde edilmiştir. Sürekli olarak üye ve üye olmayan ziyaretçi sayılarının verildiği sitede, eğer bir üye giriş yapmış ise başka hangi üyelerin o anda sitede gezinmekte olduğunu görebilmektedir. Veri tabanında sürekli olarak her üye için kümülatif olarak siteye giriş sayısı, kaldığı süre ve en son giriş yaptığı tarih ve saat tutulmaktadır. Herhangi bir üye kullanıcı adı için 3'den fazla yanlış şifre girilmiş ise sistem otomatik olarak o üyenin e-posta adresine mesaj atarak belirlenen IP numarasından kendi kullanıcı adına giriş yapma denemeleri olduğunu haber vermektedir.

Site tasarımı için yüze yaklaşan site ziyaretlerinin yanı sıra veri tabanı tasarımı için yeterince emek harcanmış olmasına karşın, zamanla uygulamalar sonucu site yöneticisine gelen geri bildirimlerle yeni modüller ekleme gereksinimi doğmuştur. Site, yaşayan ve interaktif bir yapıda olduğu için değişimlerin son bulması mümkün olmayacaktır.

Bu çalışmada ortaya konulan örnek uygulama, site tasarımında kalıpların dışına çıkmanın, bilgiyi farklı açılarda kullanıcıya sunmasının ve kişisel kullanıcılara özelleştirilmiş bilgileri vermenin avantajlarını göstermektedir. Özellikle, Fakülte öğrenci ve personelinin üye olduğu Forum, önemli bir bilgi paylaşım ortamı yaratmakta ve yönetici açısından geri bildirimini anında mümkün olan bir iletişim sağlamaktadır.

REFERANSLAR

BARRET, S. (1999) Information Systems: An Exploration of the Factors Influencing Effective Use. Journal of Research on Computing in Education, Fall 1999, Cilt. 32, No.1, S. 4-16.

CSHARPNE DİR (2009) <http://www.csharpnedir.com/makalegoster.asp?Mid=384>. Erişim Tarihi: 10 Şubat 2009.

DEÜ BİLİŞİM SERVİSLERİ (2009) <http://www.deu.edu.tr/DEUWeb/Icerik/Icerik.php?KOD=1557>. Erişim Tarihi: 17 Mart 2009.

ERKUT, H., (2000) Analiz, Tasarım ve Uygulamalı Sistem Yönetimi, No. 4, İstanbul: İrfan Yayıncılık.

GÖKÇEN, H., (2007) Yönetim Bilgi Sistemleri, Ankara: Palme Yayıncılık.

HEADRICK, R. D. (2002) Enformasyon Çağı Akıl ve Devrim Çağında Bilgi Teknolojileri 1700-1850 (Çeviren: Zülal Kılıç), İstanbul: Kitap Yayınevi.

KALIPSIZ, O., BUHARALI, A., BİRİCİK, G. (2006) Bilgisayar Bilimlerinde Sistem Analizi ve Tasarımı Nesneye Yönelik Modelleme, İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim.

KARADEDE, A., BAYKOÇ, F. Ö. (2006) Kurumsal Kaynak Planlaması Sonrası İşletmelerin Yaşadığı Sorunlar. Gazi Üniversitesi, Müh.Mim.Fakültesi Dergisi, Cilt. 21, No. 1, S.137-149.

LAUDON, C. K. ve LAUDON, J.P. (2007) Management Information Systems: Managing the Digital Firm. Tenth Edition, New Jersey: Prentice Hall.

ORACLE (2009) <http://www.oracle.com/index.html>. Erişim Tarihi: 10 Şubat 2009.

STROMQUIST, N ve SAMOFF, J. (2000) Knowledge Management Systems: On The Promise And Actual Forms Of Information Technologies. British Association for International and Comparative Education, Cilt. 30, No. 3, S. 323-332.

TELEM, M. (1993) Information Technology: A Missing Link In Educational Research. Journal of Research on Computing in Education. Fall 1993, Cilt. 26, S.1123-143.

VISSCHER, A., WILD, P., SMITH, D. ve NEWTON L. (2003) Evaluation Of The Implementation, Use And Effects Of A Computerised Management Information System In English Secondary Schools. British Journal of Educational Technology Cilt. 34, No. 3, 2003, S. 357-366.